

मार्जिन ट्रेडिङ्ग कारोबार सुविधा प्रारम्भ गरेको सम्बन्धमा

प्रेस विज्ञप्ति

क्रिस्टल कञ्चनजंघा सेक्युरिटीज प्रा. लि. (स्टक ब्रोकर नम्बर ५०) ले आफ्ना ग्राहक तथा लगानीकर्ताहरूका लागि आजबाट मार्जिन ट्रेडिङ्ग सुविधा शुभारम्भ गरेको छ। नेपाल धितोपत्र बोर्ड (SEBON) को नियामकीय व्यवस्था तथा नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लि. (NEPSE) ले तोकेको कार्यप्रक्रिया बमोजिम कम्पनीले मार्जिन ट्रेडिङ्ग सेवा प्रारम्भ गरेको हो।

यो सेवा मार्फत योग्य लगानीकर्ताहरूले तोकिएको प्रारम्भिक मार्जिन जम्मा गरी कम्पनीमार्फत सुविधा उपभोग गरी योग्य सूचीकृत कम्पनीका शेयरहरू खरिद गर्न सक्नेछन्। यो सेवाको सञ्चालन पूर्णरूपमा प्रचलित कानून, नियामकीय व्यवस्था तथा कम्पनीको आन्तरिक जोखिम व्यवस्थापन नीति अनुसार हुनेछ।

यो सुविधा लिन इच्छुक लगानीकर्ताहरूलाई आवश्यक कागजातसहित कम्पनीको कार्यालयमा उपस्थित भई आवेदन दिन र सम्झौता गर्न अनुरोध गर्दछौं।

यसका लागि क्रिस्टल कञ्चनजंघा सेक्युरिटीज प्रा. लि.ले ३०% प्रारम्भिक मार्जिन र ७०% मार्जिन ऋणमा आधारित निम्नानुसारको मार्जिन ऋण सुविधा योजना प्रस्तुत गरेको छ।

कारोबार सिमा	रु. १०,००,०००	रु. २०,००,०००	रु. ३०,००,०००	रु. ४०,००,०००	रु. ५०,००,०००	रु. १,००,००,०००	रु. २,००,००,०००
मार्जिन ऋण (७०%)	रु. ७,००,०००	रु. १४,००,०००	रु. २१,००,०००	रु. २८,००,०००	रु. ३५,००,०००	रु. ७०,००,०००	रु. १,४०,००,०००
अवधि	ब्याज तथा प्रशासनीक शुल्क (एक मुष्ट) - पहिलो ३० दिन पछाडीका प्रत्येक ३० दिनका लागी थप १% छुट						
३० दिन	रु. ५,६००	रु. ११,२००	रु. १६,८००	रु. २२,४००	रु. २८,०००	रु. ५६,०००	रु. १,१२,०००
६० दिन	रु. ११,०८८	रु. २२,१७६	रु. ३३,२६४	रु. ४४,३५२	रु. ५५,४४०	रु. १,१०,८८०	रु. २,२१,७६०
९० दिन	रु. १६,४६४	रु. ३२,९२८	रु. ४९,३९२	रु. ६५,८५६	रु. ८२,३२०	रु. १,६४,६४०	रु. ३,२९,२८०
१२० दिन	रु. २१,७२८	रु. ४३,४५६	रु. ६५,१८४	रु. ८६,९१२	रु. १,०८,६४०	रु. २,१७,२८०	रु. ४,३४,५६०
१५० दिन	रु. २६,८८०	रु. ५३,७६०	रु. ८०,६४०	रु. १,०७,५२०	रु. १,३४,४००	रु. २,६८,८००	रु. ५,३७,६००
१८० दिन	रु. ३१,९२०	रु. ६३,८४०	रु. ९५,७६०	रु. १,२७,६८०	रु. १,५९,६००	रु. ३,१९,२००	रु. ६,३८,४००

हामी हाम्रा ग्राहक तथा लगानीकर्तालाई यो सुविधाको उपयोग गरी लाभ लिनुहुन अनुरोध गर्दछौं।

हाम्रो कम्पनी ग्राहक तथा लगानीकर्तालाई पारदर्शी, भरपर्दो, प्रविधिमैत्री तथा गुणस्तरीय पूँजीबजारका सेवाहरू प्रदान गर्न निरन्तर प्रतिबद्ध छ।

हरि बहादुर खड्का

प्रबन्ध सचालक

मिति २०८३।०४।२५, सोमबार।

मार्जिन कारोबार सम्बन्धमा जानकारी राख्नु पर्ने तथा ध्यान दिनु पर्ने केही बिषयहरु

१.० मार्जिन कारोबार सुविधा भनेको के हो ?

मार्जिन कारोबार भनेको आफूसँग भएको पैसामा ब्रोकरबाट ऋण थपेर शेयर खरिद गर्नु हो।

उदाहरण:

यदि तपाईंले रु. १० लाखको शेयर किन्न चाहनुभयो र प्रारम्भिक मार्जिन ३०% छ भने:

- तपाईंको आफ्नै पैसा = रु. ३ लाख
- ब्रोकरको ऋण = रु. ७ लाख
- शेयर खरिद = रु. १० लाख

अर्थात्, ३०% आफ्नै पैसा + ७०% ब्रोकरको पैसा = १००% शेयर खरिद।

२.० मार्जिन कारोबार किन गरिन्छ?

यसको मुख्य उद्देश्य आफ्नो कम पूँजीबाट ठूलो रकमको शेयरमा exposure लिनु हो।

उदाहरणमा:

साधारण कारोबारमा तपाईंको १० लाख पैसालाई ३०% मार्जिनको रूपमा राख्दा सैद्धान्तिक रूपमा करिब रु. ३३.३३ लाखसम्मको खरिद क्षमता बन्न सक्छ। यदि ब्रोकरले त्यति सुविधा स्वीकृत गरेको छ भने। तर यसको अर्थ रु. ३३ लाख बराबरको शेयर किन्नैपर्छ भन्ने होइन। मार्जिन कारोबारले नाफा त बढाउन सक्छ। तर घाटा पनि त्यही अनुपातमा बढाउन सक्छ।

३.० मार्जिन कारोबारका मुख्य फाइदाहरु

१. थोरै पूँजीबाट ठूलो कारोबार

आफ्नो रु. ३ लाख प्रयोग गरेर रु. १० लाखको शेयरमा Exposure लिन सकिन्छ।

२. बजार बढ्दा नाफा बढी हुन सक्छ

उदाहरण:

रु. १० लाखको शेयर १०% बढ्यो भने:

नाफा = रु. १ लाख

तपाईंको आफ्नै पैसा रु. ३ लाख मात्र थियो भने, ब्याज तथा शुल्कअघि नाफा रु. १ लाख भयो।

तर यहाँबाट जोखिम पनि बुझ्नुपर्छ।

३. लगानीको क्षमता बढ्छ

उपयुक्त अवसर आएको समयमा आफ्नै पूँजी सीमित भए पनि थप कारोबार गर्न सकिन्छ।

४. बजारमा तरलता बढाउन सहयोग

मार्जिन कारोबारले बजारमा खरिद क्षमता बढाउने भएकाले समग्र बजारको Liquidity बढाउन सहयोग गर्न सक्छ।

४.० मार्जिन कारोबारका मुख्य बेफाइदाहरु

१. घाटा पनि ठूलो हुन्छ

रु. १० लाखको शेयर १०% घट्यो भने:

घाटा = रु. १ लाख

तपाईंले आफ्नै रु. ३ लाख राख्नुभएको थियो भने, ब्याज र शुल्क नजोड्दा पनि तपाईंको आफ्नै पूँजीको एकतिहाइ बराबर घटिसक्छ।

२. ब्याज तिर्नुपर्छ

शेयर बढोस् वा घटोस्, ब्रोकरबाट लिएको ऋणमा सम्झौताअनुसार ब्याज/शुल्क लाग्छ।

३. Margin Call आउन सक्छ

शेयरको मूल्य घटेर आवश्यक Maintenance Margin नपुगेमा ब्रोकरले थप पैसा वा स्वीकार्य Collateral माग्न सक्छ।

४. शेयर जबरजस्ती बिक्री हुन सक्छ

Margin Call पूरा नगरेमा ब्रोकरले नियमअनुसार Margin मा खरिद गरिएका शेयर बिक्री गर्न सक्छ। NEPSE को कार्यविधिअनुसार Margin 15% भन्दा तल पुगेमा तत्काल बिक्री गर्न सकिने व्यवस्था उल्लेख गरिएको छ।

५. लामो समय राख्दा ब्याजको भार बढ्छ

३० दिनको कारोबार र १८० दिनको कारोबारको ब्याज खर्चमा ठूलो फरक पर्छ।

५.० उदाहरणबाट नाफा र घाटा बुझौं

अब रु. १ करोडको शेयर ३०% मार्जिनमा खरिद गरेको मानौं।

तपाईंको पैसा रु. ३० लाख

ब्रोकरको पैसा रु. ७० लाख

कुल शेयर रु. १ करोड

अब तीनवटा अवस्था हेरौं।

शेयर मूल्य परिवर्तन	शेयरको मूल्य	ऋण	ब्याज/शुल्क अघि तपाईंको equity
+१०%	रु. १.१० करोड	रु. ७० लाख	रु. ४० लाख
०%	रु. १.०० करोड	रु. ७० लाख	रु. ३० लाख
-१०%	रु. ९० लाख	रु. ७० लाख	रु. २० लाख
-२०%	रु. ८० लाख	रु. ७० लाख	रु. १० लाख
-३०%	रु. ७० लाख	रु. ७० लाख	रु. ०

यहाँ ब्याज, शुल्क र करलाई अलग राखिएको छ।

यसबाट एउटा अत्यन्तै महत्वपूर्ण कुरा बुझिन्छ:

शेयर १०% घट्दा तपाईंको आफ्नै रु. ३० लाख पुँजीमा करिब ३३.३% असर पर्न सक्छ। त्यसैले मार्जिन कारोबारलाई सामान्य शेयर लगानीभन्दा धेरै जोखिमपूर्ण मान्नुपर्छ।

६.० ३०% मार्जिन भनेको ३०% घाटा सहन सकिन्छ भन्ने होइन

यो कुरा विशेष रूपमा बुझ्नुपर्छ। धेरैले यस्तो सोच्न सक्छन्: मैले ३०% पैसा मात्र हालेको छु, शेयर ३०% घटेपछि मात्र मेरो पैसा सकिन्छ। तर वास्तविक कारोबारमा Maintenance Margin, ब्याज, शुल्क, दैनिक Mark-to-Market र Margin Call लागू हुन्छन्। हालको व्यवस्थामा न्यूनतम Maintenance Margin २०% हो र ब्रोकरले जोखिमअनुसार थप Margin माग्न सक्छ। त्यसैले बजार लगातार घट्दै गयो भने तपाईंको शेयर बिक्री हुनुअघि नै थप पैसा हाल्नुपर्ने अवस्था आउन सक्छ।

७.० कारोबारीले कुन-कुन कुरामा ध्यान दिनुपर्छ?

१. ब्याजदर सबैभन्दा पहिले हेर्नुहोस्

ब्रोकरले कति ब्याज लिन्छ? अध्ययन गर्नुहोस्। समय बढ्दै जादा ब्याज रकम बढ्दै जान्छ। ब्याज खर्च = ऋण × ब्याजदर × समय को सुत्र लगाएर गणना गरिन्छ।

२. शेयरको liquidity हेर्नुहोस्

मार्जिनमा खरिद गरिएको शेयर बेच्न खोज्दा पर्याप्त Buyer नभए समस्या हुन सक्छ। SEBON र NEPSE ले पनि लगानी गर्दा धितोपत्रलाई सजिलै cash मा परिणत गर्न सकिने/नसकिने लगायतका पक्ष विचार गर्न सुझाएको छ।

३. कम्पनीको fundamentals हेर्नुहोस्

केवल "यो शेयर बढ्छ" भन्ने अनुमानमा मार्जिन कारोबार गर्नु जोखिमपूर्ण हुन्छ। त्यसैले शेयर खरीद गर्नु अघी कम्पनीको बारेमा निम्नकुराहरुमा ध्यान दिनु पर्दछ।

- EPS – Earning per Share
- Net profit
- ROE – Return on Investment
- Book value
- P/E – Price Earnings Ratio
- कम्पनीको ऋण
- व्यवसायको अवस्था
- लाभांश इतिहास
- व्यवस्थापन
- Sector Outlook
- बजार मूल्य धेरै महँगो/सस्तो छ कि छैन

४. Margin Call को लागि नगद Reserve राख्नुहोस्

यदि तपाईंले सबै पैसा शेयरमा हाल्नुभयो भने margin call आएपछि समस्या हुन्छ। त्यसैले Margin Trading का लागि छुट्टै Emergency Cash Reserve राख्नु राम्रो हुन्छ।

५. Stop-loss पहिले नै निर्धारण गर्नुहोस्

उदाहरण:

मेरो शेयर ८% घटेमा म घाटा स्वीकार गरेर बेच्नेछु। यसले ठूलो घाटा हुनबाट बचाउन सक्छ।

६. एउटै शेयरमा सबै पैसा नहाल्नुहोस्

रु. २ करोडको Margin कारोबार गर्दा एउटै कम्पनीमा सम्पूर्ण Exposure राख्नु धेरै जोखिमपूर्ण हुन सक्छ।

७. ब्याजभन्दा बढी return आउने सम्भावना छ कि छैन हेर्नुहोस्

मानौं:

- ऋण = रु. ७० लाख
- ब्याज = १२%
- तपाईंले ६ महिना राख्नुभयो।

ब्याज मात्र करिब रु. ४.१४ लाख हुन्छ। त्यसैले शेयरबाट अपेक्षित नाफाले ब्याज + Brokerage + अन्य खर्च + सम्भावित कर धात्र सक्ने अवस्था छ कि छैन हेर्नुपर्छ।

८.० ३० दिन र १८० दिनबीच ठूलो फरक

रु. १ करोडको उदाहरणमा:

३० दिनको ब्याज ≈ रु. ६९,०४१ तर १८० दिनको ब्याज ≈ रु. ४,१४,२४७

अर्थात् समय बढ्दै जाँदा शेयरको मूल्य नबढे पनि तपाईंको लागत बढिरहेको हुन्छ। यसैले मार्जिन कारोबारमा समय पनि जोखिम हो।

९.० रु. २ करोडको कारोबार गर्दा विशेष सावधानी

रु. २ करोडको शेयर खरीदमा ३०% मार्जिन राख्दा:

आफ्नो पैसा = रु. ६० लाख

ब्रोकरको ऋण = रु. १ करोड ४० लाख

यदि शेयर १०% बढ्यो, नाफा = रु. २० लाख ब्याज/शुल्कअघि।

तर शेयर १०% घट्यो, घाटा = रु. २० लाख अर्थात् तपाईंको रु. ६० लाख आफ्नै पूँजीमा २० लाखको घाटा = ३३.३३% असर।

यही कारणले ठूलो रकममा Margin Trading गर्दा Risk Management, Liquidity र Cash Reserve झन् महत्वपूर्ण हुन्छ।

१०.० विद्यमान प्रमुख नियामकिय ब्यबस्था (नियमहरु)

- प्रारम्भिक Margin कम्तीमा ३०% ।
- Maintenance Margin कम्तीमा २०% ।
- ब्रोकरले आवश्यकता अनुसार ३०% भन्दा बढी Initial Margin माग्न सक्छ .
- Margin 15% भन्दा तल पुगेमा ब्रोकरले तत्काल बिक्री गर्न सक्ने ब्यवस्था छ।
- Margin Trading का लागि योग्य शेयरहरूमा निश्चित मापदण्ड लागू हुन्छन्
- ब्रोकरले आफ्नो Net Worth को आधारमा Margin Lending सीमा पालना गर्नुपर्छ
- एउटै ग्राहक/सम्बन्धित समूहलाई कुल Margin Facility को १०% भन्दा बढी दिन नपाउने ब्यवस्था छ।

त्यसैले ३०% पैसा भयो भने जति चाह्यो त्यति Margin कारोबार गर्न पाइन्छ भन्ने होइन। ब्रोकरको स्वीकृत सीमा, तपाईंको Profile, उपलब्ध Facility, योग्य शेयर र नियामकीय सीमाहरू पनि लागू हुन्छन्।

११.० सबैभन्दा सरल सूत्र

यदि:

कुल शेयर खरिद = X

भने ३०% margin मा:

आफ्नो पैसा = $X \times 30\%$

ब्रोकर ऋण = $X \times 70\%$

ब्याज = ब्रोकर ऋण $\times$ वार्षिक ब्याजदर $\times$ दिन $\div 365$

र

वास्तविक नाफा = शेयरबाट भएको नाफा - ब्याज - brokerage - अन्य शुल्क/कर

त्यसैले शेयर १०% बढ्यो = तपाईंको वास्तविक नाफा १०% भन्ने हुँदैन, तपाईंको आफ्नै पूँजीमा Return फरक हुन्छ र ब्याज/शुल्क घटाउनुपर्छ।

११.० निष्कर्ष

मार्जिन कारोबारको सबैभन्दा ठूलो फाइदा Leverage हो र सबैभन्दा ठूलो जोखिम पनि Leverage नै हो। रु. ३० लाख आफ्नै पैसा राखेर रु. १ करोडको कारोबार गर्दा शेयर १०% बढ्यो भने ब्याजअघि रु. १० लाख नाफा हुन सक्छ, तर १०% घट्यो भने रु. १० लाख घाटा पनि हुन्छ। त्यसैले नाफाको सम्भावना हेरेर मात्र होइन, यदि शेयर १०%, १५%, २०% घट्यो भने म के गर्छु? भनेर योजना बनाएर Margin Trading गर्नुपर्छ।